

СЕКЦІЯ 2

«ОБЛІК, АУДИТ, АНАЛІЗ: НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЛАНУ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Ананевич Н. П.,

здобувач вищої освіти групи Б4/1

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Боднар О.А.,

*канд.екон.наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування, Миколаївський національний аграрний університет,*

м. Миколаїв, Україна

Розглянуто основні особливості та принципи плану рахунків бухгалтерського обліку в банках, впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності.

***Ключові слова:** план рахунків, банківські установи, балансові рахунки, позабалансові рахунки, міжнародні стандарти.*

План рахунків розроблений відповідно до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, є обов'язковим для використання всіма банківськими установами України, головною умовою якого є орієнтація на формування показників фінансової звітності. Інформація, що відображається на рахунках бухгалтерського обліку, повинна бути докладною та зрозумілою для користувачів - керівництва банку, міжнародних фінансових організацій, контролюючих органів [1].

Національний банк слідкує за змінами в міжнародних стандартах, детально їх вивчає, впроваджує та намагається бути прикладом на цьому шляху для учасників усієї банківської системи. План рахунків базується на міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та звітності, надає можливість здійснити повний аналіз та деталізацію інформації про стан банківської установи. Метою переходу на новий план рахунків було становлення відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності, а саме стандарту 9 «Фінансові інструменти».

План рахунків побудовано за ієрархічним принципом. Кожна з чотирьох цифр номера балансового рахунку означає рівень ієрархії. Чотиризначність рахунків бухгалтерського обліку банків України забезпечує класифікацію рахунків за рівнем узагальнення і деталізації інформації, підвищує якість облікових даних та рівень аналітичності обліку, покращує оперативність проведення аналізу, що сприяє прийняттю більш виважених управлінських рішень в режимі реального часу. Рахунки та записи на рахунках є способом отримання інформації про наявність господарських засобів, зобов'язань та капіталу банку, а також про зміни, що відбуваються в процесі здійснення банківських операцій [2].

Усі частини плану рахунків перебувають у тісному логічному зв'язку. Особливості плану рахунків визначаються переліком облікових процедур [3, с.107-108], а саме:

1) фінансовий облік банків ведеться за єдиним планом рахунків, обов'язковим для всіх банків України;

2) вимірювання об'єктів фінансового обліку підтверджується документально за кожною господарською операцією. Фіксація операцій в обліку відбувається виключно на підставі первинних документів;

3) оцінка об'єктів обліку здійснюється відповідно до облікової політики банку;

4) узагальнення первинної інформації відбувається спочатку на рахунках аналітичного обліку, а потім на синтетичних рахунках, передбачених чинним планом рахунків;

5) позабалансові операції відображаються в обліку за системою подвійного запису за допомогою спеціальних контррахунків. Позабалансові рахунки кореспондують тільки між собою і не можуть кореспондувати з балансовими рахунками;

6) план рахунків забезпечує мультивалютний облік операцій, тобто операції, розрахунки за якими проводяться в іноземній валюті, відображаються на тих самих рахунках, що й за операціями в національній валюті;

7) аналітичний облік забезпечується через доповнення синтетичних рахунків плану рахунків загальними і спеціальними параметрами.

План рахунків для обліку в банках сформований на основі класифікації балансових синтетичних рахунків за економічним змістом, внаслідок цього номенклатура рахунків повною мірою відповідає потребам відображення діяльності банку.

Банківський фінансовий облік не обмежується цифровою інформацією відносин з клієнтами, а є складною та чітко визначеною інформаційною системою, що задовольняє потреби багатьох груп споживачів, які мають безпосередні прямі або непрямі стосунки з банком. З огляду на це передбачено нові вимоги до аналітичних рахунків. Отже, важливою особливістю Плану рахунків є те, що він ефективно працюватиме на створення бази економічних показників лише разом з аналітичним обліком [1].

Національний банк впроваджує МСФЗ для усіх учасників ринку, що є важливим базовим елементом економічного розвитку та створення сприятливого інвестиційного клімату, інструменту ефективного нагляду за фінансовим ринком та формування інформаційної інфраструктури. Перехід на МСФЗ вимагає значної та постійної роботи державних регуляторних органів і відповідної підготовки спеціалістів [4, 5].

Отже, Національний банк України вимагає від банківських установ впровадження міжнародних стандартів, адаптує національні нормативні документи щодо регулювання та банківського нагляду відповідно до міжнародних вимог. В свою чергу це спричинює зміни у плані рахунків бухгалтерського обліку банківських установ. Таким чином, перехід на міжнародні стандарти є неминучим, необхідним, що зможе спростити ведення обліку на міжнародному рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Особливості побудови Плану рахунків. URL: <http://www.readbook.com.ua/book/11/404/> (дата звернення 18.11.2019 р.).

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-04>. (дата звернення 18.11.2019 р.).

3. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у банках: методологія і практика : моногр. К. КНЕУ, 2002. 286 с.

4. Інформація за результатами проведення круглих столів з обговорення окремих питань щодо впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=123149&showTitle=true (дата звернення 18.11.2019 р.).

5. Полторак А. С. Боднар О. А., Г. Ю. Іваненко. Розвиток банківської системи України як напрям зміцнення її фінансової безпеки / Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 листопада 2018 р.). – Ужгород. <https://finance.mnau.edu.ua/index.php/golovna/sklad-kafedri/bodnar-o-a>.

Annotation: *The main features and principles of the plan of accounting in banks, introduction of international accounting standards and reporting are considered.*

Key words: *account plan, banking institutions, balance sheet accounts, off-balance sheet accounts, international standards.*